ZOO BOJNICE | TLAČOVÁ SPRÁVA

V Bojniciach
25. 9. 2020

ZÁCHRANNÉ PROGRAMY RYSA V EURÓPE

Národná zoologická záhrada Bojnice sa od roku 2016 opätovne stala súčasťou záchranných programov pre rysa v Európe. V súčasnosti spoločne s viacerými partnermi na Slovensku (Ministerstvo životného prostredia SR, OZ DIANA, Technická univerzita vo Zvolene, Štátna Ochrana prírody SR atď.) a zahraničí spolupracuje Národná zoo Bojnice na dvoch projektoch s názvom LIFE Luchs a LIFE Lynx.

Pozitívny stav autochtónnej populácie rysa na Slovensku počas 70. a 80. rokov 20. storočia umožnil realizáciu programov reštitúcie tohto druhu v krajinách západnej a strednej Európy. Národná a medzinárodná spolupráca, so zapojením poľovníckej, lesníckej a ochranárskej verejnosti, ako aj manažment oficiálnych reštitučných programov na úrovni Slovenských Karpát sú považované za vynikajúci model pre trvalo udržateľnú ochranu rysa v Európe. V rámci reštitučných programov bol však v jednotlivých krajinách vypustený vždy malý počet zakladateľských zvierat na malom počte území. To spôsobilo, že aj keď niektoré z reštituovaných populácií spočiatku prosperovali, trend väčšiny z nich je v súčasnosti stagnujúci, až klesajúci a populácie trpia príbuzenským krížením. Pre ich záchranu pred opätovným vyhynutím a zabezpečenie dlhodobej životaschopnosti bolo preto potrebné opätovné spustenie programov posilnenia s ďalšími rysmi zo zakladateľskej populácie v Karpatoch.

„Cieľom projektu LIFE Luchs, "Reštitúcia rysov v Biosférickej Rezervácii Falcký les" bolo založenie populácie rysa na nemcko – francúzskej hranice, ktorá je súčasťou UNESCO a cezhraničnej Biosférickej Rezervácie Falcký les - Severné Vogézy a umožnenie disperzie na územie pohoria Vogézy a švajčiarske pohorie Jura (t.j. záchrana vogézskej a jurskej reštituovanej populácie rysa). Od roku 2016 bolo v rámci projektu LIFE Luchs do Falckého lesa translokovaných a vypustených celkovo 20 rysov, z ktorých 8 pochádzalo zo Slovenska. Vzhľadom na zníženie potenciálneho negatívneho tlaku na populáciu rysa na Slovensku len 2 jedince boli odchytené vo voľnej prírode. Zvyšných 6 rysov boli siroty, ktoré sa podarilo úspešne zrehabilitovať v Národnej zoo Bojnice. Projekt reštitúcie rysa do Falckého lesa zaznamenal prvý významný úspech počas druhého roku jeho realizácie (2017). Po 200 rokoch absencie bola potvrdená úspešná reprodukcia u rehabilitovaných rysov zo Slovenska a samica Kaja priviedla na tomto území prvé potomstvo. Ďalším úspechom boli mláďatá zaznamenané v roku 2018 (dokázateľne 5, pravdepodobne 8). Opäť sa jednalo aj o slovenskú samicu Kaju (minimálne 1 mláďa, potenciálne 2). Nasledujúcim úspešným prírastkom boli tri mláďatá v roku 2019. Otcom dvoch mláďat je slovenský rehabilitovaný samec Wrano. V roku 2020 bola reprodukcia zatiaľ potvrdená u dvoch neidentifikovaných samíc, ktoré vodili 2 a 3 mláďatá" hovorí vedúci zoologického úseku Národnej zoo Bojnice Ing. Branislav Tám.

„Cieľom ďalšieho projektu LIFE Lynx "Záchrana populácie rysa v Dinárskom pohorí a juhovýchodných Alpách jej posilnením a dlhodobou ochranou" je záchrana populácie rysa v Dinárskom pohorí a juhovýchodných Alpách pred jej vyhynutím pomocou zlepšenia jej genetickej a demografickej situácie. Od roku 2019 bolo v rámci projektu LIFE Lynx z Karpát translokovaných sedem rysov z toho dva zo Slovenska. Jedným zo slovenských rysov je aj samec Maks, ktorý absolvoval úspešnú rehabilitáciu v Národnej Zoo Bojnice. Jeho záchrana bola nádherným príkladom spolupráce zamestnancov Správy CHKO Poľana zo Štátnej ochrany prírody SR a Národnej Zoo Bojnice ktorým sa Maksa podarilo úspešne odchytiť. V tom čase bol rys v veľmi zlom zdravotnom stave a mal zlomenú prednú končatinu (Foto 2, 3, 4, 5). Bol prevezený do Bojníc, kde ho úspešne rehabilitovali. Vo vynikajúcom zdravotnom stave bol následne ako prvý slovenský rys po 47 rokoch od historickej reštitúcie translokovaný do karanténnej stanice v Snežníku, z ktorej bol vypustený 23. júna 2020. Niekoľko dní od vypustenia ulovil Maks svoju prvú korisť (raticová zver), čím potvrdil, že sa aj napriek svojmu predchádzajúcemu hendikepu rámci svojho nového prostredia úspešne adaptoval" predstavil druhý projekt LIFE Lynx Mgr. Jakub Kubala, PhD. z Katedry aplikovanej zoológie a manažmentu zveri, Lesníckej fakulty, Technickej univerzity vo Zvolene a občianskeho združenia DIANA – Výskum karpatskej fauny.

Príklady úspešnej rehabilitácie sirôt a hendikepovaných rysov v rámci záchranných programov sú nádhernou možnosťou poskytnutia druhej šance na život vo voľnej prírode pre zvieratá ktoré by za iných okolností uhynuli. Zároveň je to aj možnosť ako pomôcť populácii rysov na Slovensku a v celej Európe. Radi by sme Vás touto cestou poprosili o čo najrýchlejšie oznámenie v prípade pozorovania osirotených mláďat, alebo zranených rysov. Vďaka Vašej pomoci bude možné týmto zvieratám poskytnúť čo najskôr nevyhnutnú zdravotnú starostlivosť a oni sa budú môcť opätovne vrátiť do svojho prirodzeného prostredia. Ďakujeme Vám.

Odkazy:
https://www.youtube.com/watch?v=G5u4e4lk7f4&feature=youtu.be&ab_channel=LIFELynx

Kontakt pre médiá:

Jaroslav Slašťan
0903 807 002, jaroslav.slastan@zoobojnice.sk
Fotografia hore: Rys ostrovid (*Lynx lynx*). Foto: Jaroslav Slašťan

Foto2: Maksovi už nikto nedával šancu. Aj takéto prípady dokážu zvládnuť špecialisti z Národnej zoo Bojnice. Foto: archív Národná zoo Bojnice

Foto3: Bolestný pohľad na rysa Maksa prvý deň po prijatí do rehabilitačnej stanice NZOO Foto: archív Národná zoo Bojnice

Foto4: Zavádzanie sondy na veterinárnej klinike. Foto: archív Národná zoo Bojnice

Foto5: Maxs bol po odchytení vo veľmi zlom zdravotnom stave a mal zlomenú prednú končatinu Foto: archív Národná zoo Bojnice

Foto6: Maks počas vyšetrenia srdca a pľúc po dvoch intenzívnych mesiacoch rehabilitácie.
Foto: archív Národná zoo Bojnice

Foto7: 17.novembra 2019 bol už Maks vo vynikajúcom zdravotnom stave v rehabilitačnej stanici NZOO

Foto8: Vo vynikajúcom zdravotnom stave bol Maks ako prvý slovenský rys po 47 rokoch od historickej reštitúcie translokovaný do karanténnej stanice v Snežníku, z ktorej bol vypustený 23. júna 2020. Foto: Aleš Pičulin

Foto9: Foto: Maks bol 23. júna 2020 vypustený do voľnej prírody Slovinska.

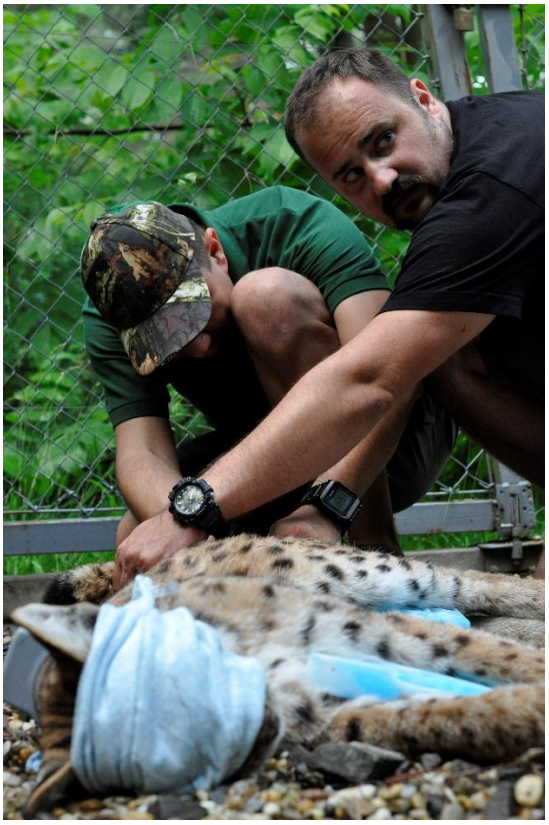

Foto10: Národná zoologická záhrada Bojnice sa od roku 2016 opätovne stala súčasťou záchranných programov pre rysa v Európe. Foto: Jaroslav Slašťan